

Nr 268.

Av herr **Jansson** i Kalix m. fl., om statsbidrag till obemedlades och mindre bemedlades tandvård.

Genom Kungl. Maj:ts kungörelse av den 12 sept. 1950 slopades det tidigare till kommunerna utgående statsbidraget till obemedlades och mindre bemedlades tandvård. I tidigare gällande kungörelse nr 360/1938 i dess ändrade lydelse nr 423/1942 erhöll kommun, som blev tilldelad särskilt anslag för ovannämnda ändamål, 50 respektive 25 % i statsbidrag, beroende av om patient var obemedlad eller mindre bemedlad. Förutsättningen härför var att de anslagna medlen icke hänfördes till fattigvård.

1946 års folktandvårdssakkunniga hade föreslagit, att statsbidrag fortfarande skulle utgå till kommuner för ifrågavarande tandvård samt vidare föreslagit viss utvidgning i den statsbidragsberättigade vården. Sedan emellertid landskommunernas förbund i sitt yttrande över betänkandet framhållit, att ifrågavarande statsbidrag ur kommunalekonomisk synpunkt saknade betydelse, slopade Kungl. Maj:t statsbidraget. Departementschefen framhöll dock i propositionen, att han ansåg det angeläget, att kommunerna även i fortsättningen anslogo medel för ändamålet, och att dessa icke hänfördes till fattigvård.

Sedan ett år förflutit efter statsbidragets slopande, ha verkningarna av Kungl. Maj:ts beslut kunnat något så när överblickas. Man kan därvid konstatera följande beträffande Norrbottens län: År 1950 hade 16 av länets kommuner för obemedlades och mindre bemedlades tandvård anslagit sammanlagt 63 800 kronor, av vilka medel 43 670 kronor utbetalades. I statsbidrag uppburo kommunerna sammanlagt 18 621 kronor.

År 1951 hade 14 kommuner för ändamålet anslagit 43 000 kronor, varav dock 33 000 kronor hänfördes till fattigvård, och detta senare anslag, 33 000 kronor, har enligt kommunernas yttrande till stor del på grund av dess karaktär ej tagits i anspråk.

År 1952 ha 7 kommuner anslagit 11 000 kronor för tandvård, varav dock 7 000 kronor hänförs till fattigvård. Endast en av de 7 kommunerna har ej hänfört de anslagna medlen till fattigvård, men låter i stället patienterna betala 50 % av kostnaderna för tandvården, alltså lika med det uteblivna statsbidraget.

Det framgår av ovan anförda siffror, att de obemedlade och mindre bemedlade inom länet genom statsbidragets slopande kommit i en avsevärt sämre ställning än förut beträffande möjligheterna att erhålla tandvård.

Mot ett anslag på 63 800 kronor år 1950 av icke fattigvårdskaraktär står ett anslag på 11 000 kronor för 1952, varav största delen av fattigvårdskaraktär. Det hade givetvis varit önskvärt att utvecklingen gått i rakt motsatt riktning, så att varje kommun så småningom haft ett anslag för tandvård åt obemedlade och mindre bemedlade. Departementschefen har även genom sitt uttalande vid propositionens utformning visat, att han önskat en utveckling i denna riktning. Den tendens, som ovan redovisats för Norrbotten med siffror, är, enligt vad som uppgivits, icke en företeelse som enbart är lokaliserad till denna landsända, den synes vara genomgående för landskommunerna över hela landet och därför så mycket betänkligare.

Kommunerna ha genom sitt slopande av anslaget till tandvården tydligt visat, att de visst icke anse slopande av statsbidraget sakna kommunalpolitisk betydelse. De flesta av dem ha tvärtom som skäl för anslagets borttagande just framhållit det uteblivna statsbidraget och sin allt mer tyngda ekonomi. Det måste anses vara en angelägenhet av vikt, att kommunerna även framdeles bevilja anslag av icke fattigvårdskaraktär till obemedlades och mindre bemedlades tandvård med hänsyn till den sociala våda, som uppstår genom att sådant anslag ej förefinnes.

Med åberopande av det anförda hemställa vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt utredning av berörda frågor, så att förslag, som utredningen kan giva anledning till, kan föreläggas riksdagen redan 1953.

Stockholm den 25 januari 1952.

Ivar Jansson,
Kalix.

Olof Wiklund.

Hildur Ericsson,
Luleå.
